



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 25/2024-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigitiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Martinom Berecom, advokátom, Landererova 12, Bratislava, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 2Tp/17/2023 z 30. augusta 2023 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tostš 21/2023 zo 7. septembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Návrhu **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 25/2024-16 z 24. januára 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť doručенú ústavnému súdu 20. novembra 2023, ktorou sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu a bezpečnosť, resp. práva na súdnu ochranu podľa čl. 5 ods. 3, 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 46 ods. 1 a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) označenými rozhodnutiami Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „ŠTS“) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorými nebola sťažovateľovi započítaná doba väzby strávená v cudzine do plynutia lehôt trvania (vnútroštátnej) väzby.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol (i) 8. februára 2023 na základe medzinárodného zatýkacieho rozkazu zadržaný pri policajnej kontrole a následne 9. februára 2023 zatknutý v Belehrade v Srbskej republike a príslušným srbským súdom vzatý do väzby,

(ii) 4. augusta 2023 o 9.40 h odovzdaný slovenským orgánom pre účely prevozu na územie Slovenskej republiky a následne (iii) 4. augusta 2023 o 12.55 h zatknutý na hraničnom priechode Jarovce – Kittsee.

3. Podľa § 494 ods. 3 Trestného poriadku doba strávená prevozom do Slovenskej republiky sa nezapočítava do dĺžky lehôt podľa § 76. Rozhoduje o tom súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie.

4. Podľa § 77 ods. 1 Trestného poriadku sa do plynutia lehôt podľa § 76 ods. 6 až 8 nezapočítava doba, počas ktorej sa obvinený nemohol zúčastniť na úkonoch trestného konania v dôsledku toho, že bol vo väzbe v cudzine alebo tam bol zadržaný,

5. V predmetnej veci sudca pre prípravné konanie určil začiatok lehoty trvania väzby obvineného na 4. august 2023 o 9.40 h, kedy bol obvinený odovzdaný slovenským orgánom na prevoz do Slovenskej republiky, pretože prokurátor nenavrhol podľa § 494 ods. 3 Trestného poriadku nezapočítať dobu strávenú prevozom do Slovenskej republiky do dĺžky lehôt podľa § 76 Trestného poriadku. Inými slovami, prvostupňový súd započítal dobu 3 hodín a 15 minút prevozu prostredníctvom takto určeného začiatku lehoty trvania väzby. Vychádzal z úvahy, že ak chýba návrh na započítanie, tak je potrebné dobu nezapočítať.

6. Dobou takmer štvormesačnej väzby strávenej v zahraničí sa sudca pre prípravné konanie nezaoberal.

7. Najvyšší súd v konaní o sťažnosti prokurátora a obvineného *ex offico* vo výroku uznesenia sp. zn. 5Tostš/20/2023 z 25. augusta 2023 zrušil napadnuté uznesenie sudcu pre prípravné konanie, sám vzal sťažovateľa do väzby a rozšíril započítanie aj o dobu väzby v zahraničí, a teda určil, že lehota väzby začala plynúť skôr, už od zadržania srbskými autoritami v zahraničí 8. februára 2023 od 23.45 h.

8. Najvyšší súd k tomu uviedol, že ak prokurátor v konaní o väzbe podľa § 494 ods. 2 Trestného poriadku nedá sudcovi pre prípravné konanie návrh podľa § 77 ods. 2 Trestného poriadku na nezapočítanie doby, počas ktorej sa obvinený nemohol zúčastniť úkonov trestného konania v dôsledku toho, že bol vo väzbe v cudzine alebo tam bol zadržaný, a nedá návrh podľa § 494 ods. 3 Trestného poriadku na nezapočítanie doby strávenej prevozom do Slovenskej republiky do väzby, je pre určenie začiatku plynutia lehoty väzby rozhodujúci okamih skutočného pozbavenia osobnej slobody obvineného, ku ktorému došlo v cudzine na základe európskeho zatýkacieho rozkazu alebo medzinárodného zatýkacieho rozkazu. Sudca pre prípravné konanie nemôže svojvoľne a bez rozhodnutia (uznesenia o nezapočítaní) podľa § 77 ods. 2 Trestného poriadku a podľa § 494 ods. 3 Trestného poriadku určiť začiatok plynutia lehoty väzby na okamih, keď bol obvinený prevzatý slovenskými policajnými orgánmi.

9. Následne sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora touto ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením sp. zn. 2Tp/17/2023 z 30. augusta 2023 vo výroku rozhodol, že nezapočítava do plynutia lehôt trvania väzby dobu od 8. februára 2023 o 23.45 h do 4. augusta 2023 o 12.55 h. Sťažovateľovu sťažnosť proti tomuto uzneseniu najvyšší súd touto ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením sp. zn. 5Tosšt/21/2023 zo 7. septembra 2023 zamietol.

10. Sťažovateľ v podobe námietok na nedostatočné odôvodnenie napadnutých rozhodnutí v ústavnej sťažnosti namieta skutočnosť, že sudca pre prípravné konanie v „druhom“ uznesení sp. zn. 2Tp/17/2023 z 30. augusta 2023 rozhodol o nezapočítaní doby väzby napriek tomu, že v predchádzajúcom konaní o vzatí do väzby najvyšší súd rozhodol o započítaní doby väzby v cudzine. Tým je skrátaná jeho maximálna doba väzby. Sťažovateľ zároveň napáda „druhé“ uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Tosšt/21/2023 zo 7. septembra 2023, ktorým najvyšší súd dané uznesenie ŠTS sp. zn. 2Tp/17/2023 z 30. augusta 2023 potvrdil.

11. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv ochraňujúcich osobnú slobodu a aby napadnuté rozhodnutia zrušil a prikázal najvyššiemu súdu, aby ho prepustil na slobodu.

II.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Podstatou veci je posúdenie ústavnosti pokrytia trvania väzby riadnym zákonným titulom.

13. Trestný poriadok v § 77 stanovuje: „(1) Do plynutia lehôt podľa § 76 ods. 6 až 8 sa nezapočítava doba, počas ktorej sa obvinený nemohol zúčastniť na úkonoch trestného konania v dôsledku toho, že bol vo väzbe v cudzine alebo tam bol zadržaný. (2) Uznesenie podľa odseku 1 vydá predseda senátu a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť.“

14. Ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť nie je dôvodná.

15. Osobná sloboda je právom disponovať sebou samým, svojím telom (*habeas corpus*) – nebyť nútene medzi štyrmi múrmi a zároveň tak disponovať aj svojou osobnosťou. Preto sú na rozhodovanie o osobnej slobode kladené aj vysoké procesné nároky.

16. V situácii, keď štátna moc obmedzuje osobnú slobodu, čas nie je bežnou lehotou (I. ÚS 426/2019). Čas („*Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.*“ – čl. 17 ods. 5 ústavy) obmedzenia osobnej slobody s osobnou slobodou splýva, teda je ústavne hmotnoprávnou kategóriou. Každý moment obmedzenia osobnej slobody musí byť krytý vykonateľným a zákonným súdnym titulom.

17. Trestný poriadok stanovuje, že (i) väzba v cudzine (§ 77 ods. 1 a 2) a (ii) doba prevozu (§ 494 ods. 3) sa do doby väzby nezapočítava. V prípravnom konaní o tom rozhoduje sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora. V prerokúvanej veci *pri rozhodovaní o vzatí do väzby* takýto návrh nebol podaný. Sudca pre prípravné konanie v rozhodnutí o vzatí do väzby nezapočítal *dobu prevozu* tým, že stanovil dobu začiatku väzby na moment odovzdania sťažovateľa slovenským autoritám v Srbsku pre účel prevozu. Vychádzal z úvahy, že ak prokurátor nedal návrh na nezapočítanie, tak platí, že sa doba prevozu započítať má. Dobou väzby v cudzine sa nezaoberal. V konaní o sťažnosti najvyšší súd navyše *ex officio* započítal sťažovateľovi aj dobu väzby v cudzine. Následne podal prokurátor návrh na nezapočítanie tak väzby, ako aj prevozu. Sudca pre prípravné konanie ho napadnutým uznesením akceptoval a na základe sťažnosti najvyšší súd toto uznesenie potvrdil.

18. Ústavný súd z vyjadrenia najvyššieho súdu zistil, že sťažovateľ bol na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 1T/18/2010 zo 16. januára 2023 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1T/88/2023z 29. novembra 2023 právoplatným 29. novembra 2023 odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere osem rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, na základe čoho bol príkazom prokurátora z 29. novembra 2023 prepustený z výkonu väzby do výkonu trestu odňatia slobody. Z tohto dôvodu ústavný súd získal aj priestor na dôkladné preskúmanie veci.

19. Najvyšší súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že nezapočítanie väzby (i) obligatórne – bez možnosti diskrecie súdu a (ii) rozhodnutie o nezapočítaní môže byť vydané nielen pri samotnom rozhodovaní o vzatí obvineného do väzby, ale aj následne. Uvedené vyplýva z formulácie ustanovenia § 77 ods. 2 Trestného poriadku, ktoré stanovuje spôsob rozhodnutia uznesením, ktoré nie je viazané na súčasné rozhodnutie o vzatí obvineného do väzby, ale aj z vecného obsahu ustanovenia § 77 ods. 1 Trestného poriadku, keď napríklad úmyselné poškodenie zdravia si môže obvinený spôsobiť kedykoľvek počas výkonu väzby. Napokon, (iii) vydaniu takého rozhodnutia o nezapočítaní danej doby podľa § 77 ods. 1 Trestného poriadku, resp. podľa § 494 ods. 3 Trestného poriadku nebráni ani obsah výroku uznesenia o vzatí obvinenej osoby do väzby, do ktorého priamo nezasahuje, keďže sa nemení v ňom uvedený výrok o začiatku plynutia lehoty väzby, ale sa iba určuje, že do plynutia lehôt väzby sa nezapočítava daná doba. Sudca ŠTS pre prípravné konanie odkázal vo svojom vyjadrení na vyjadrenie najvyššieho súdu. Sťažovateľ v replike zopakoval svoje argumenty zo sťažnosti.

20. Ústavný súd zvažoval, či právoplatné skoršie rozhodnutie neviaže súdy rozhodujúce neskôr, aj čo sa týka veci započítania väzby. Ústavný súd napokon považoval vo veci za rozhodujúce, že rozhodnutie o nezapočítaní sa vydáva v *samostatnom* konaní o nezapočítaní väzby. Až toto konanie v predmetnej veci záväzne stanovilo otázku započítania. Ak aj najvyšší súd rozhodol o skoršom momente začatia plynutia lehoty väzby, trestné súdy mohli následne v *osobitnom konaní* nezapočítať zahraničnú väzbu (resp. dobu prevozu), pričom doba začatia plynutia lehoty väzby sa tým nemení, ako to vyplýva z výroku uznesenia sudcu pre prípravné konanie: „Podľa § 77 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 77 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a podľa § 494 ods. 3 Trestného poriadku u obvineného [redacted], [redacted] v [redacted], trvale bytom [redacted], t. č. v [redacted] [redacted], nezapočítava do plynutia lehôt trvania väzby dobu od 08. februára 2023 o 23:45 hodine do 04. augusta 2023 o 12:55 hodine.“ Právoplatnosť výroku o začiatku väzby teda nezapočítaním nebola dotknutá.

21. Taktiež je významné, že trestné súdy o nezapočítaní rozhodli v konaní nasledujúcim po vzatí do väzby a ustálili tým sťažovateľovu pozíciu čo najskôr, a tým nevzbudili jeho očakávanie o kratšej dĺžke väzby.

22. Ústavný súd podporne odkazuje na uznesenie sp. zn. II. ÚS 413/2023, v ktorom ústavný súd odobril možnosť nezapočítať zahraničnú väzbu až po vydaní rozhodnutia o vzatí sťažovateľa do väzby, aj keď vo veci sp. zn. II. ÚS 413/2023 na rozdiel od prerokúvanej sťažnosti trestné súdy nemenili určenie začiatku trvania väzby.

Vzhľadom na skutočnosť, že každý moment obmedzenia sťažovateľovej osobnej slobody bol pokrytý vykonateľným rozhodnutím vychádzajúcim z ústavne súladného výkladu zákona, nedošlo k zásahu do osobnej slobody sťažovateľa. Ústavný súd preto konštatuje, že napadnutými rozhodnutiami nedošlo k zásahu do sťažovateľových základných práv, a preto jeho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu